

Ірина І. Мельничук

кандидат економічних наук, доцент,
завідувач кафедри обліку та фінансів,
Університет економіки і підприємництва, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2386-3365>

ESG-ТРАНСФОРМАЦІЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ НА ФОНДОВОМУ РИНКУ

У статті досліджено теоретико-методичні засади ESG-трансформації бізнес-процесів на фондовому ринку в умовах розвитку концепції сталого фінансування та цифрової економіки. Обґрунтовано, що інтеграція екологічних, соціальних та управлінських принципів призводить до системної трансформації бізнес-процесів усіх учасників фондового ринку, включаючи емітентів, інституційних інвесторів, фондові біржі, рейтингові агентства, депозитарні установи та інші професійні інститути ринку капіталу. Проведено аналіз сучасних наукових досліджень, присвячених впливу ESG на інвестиційну діяльність, корпоративне управління, інформаційно-аналітичне забезпечення, цифрову трансформацію, управління ризиками та розвиток інфраструктури фондового ринку. Встановлено, що існуючі наукові підходи досліджують окремі напрями впровадження ESG, проте не розглядають їх як єдину систему взаємопов'язаних бізнес-процесів. Запропоновано авторське трактування поняття «ESG-трансформація бізнес-процесів фондового ринку», яке визначено як процес комплексної зміни бізнес-процесів усіх учасників фондового ринку під впливом екологічних, соціальних та управлінських принципів, спрямований на забезпечення прозорості, сталості, відповідального інвестування, цифровізації та підвищення довгострокової ефективності функціонування ринку капіталу. Розроблено інтегровану трирівневу модель ESG-трансформації бізнес-процесів фондового ринку, що поєднує зовнішні драйвери розвитку, процесно-орієнтовані напрями трансформації та результати їх реалізації. Систематизовано шість взаємопов'язаних груп бізнес-процесів, які зазнають найбільшого впливу ESG: інвестиційні, корпоративно-управлінські, інформаційно-аналітичні, ризик-орієнтовані, біржові та цифрові. Для кожної групи визначено основні механізми імплементації ESG-принципів. Доведено, що запропонована процесно-орієнтована концепція, на відміну від існуючих підходів, розглядає ESG як системний драйвер трансформації бізнес-процесів фондового ринку та створює методологічне підґрунтя для підвищення прозорості, ефективності, стійкості та інвестиційної привабливості ринку капіталу.

Ключові слова: ESG-трансформація, бізнес-процеси, фондовий ринок, стале фінансування, цифрова трансформація, процесно-орієнтована модель.